

මූල්‍ය වංචා: සැනසුව කොඳා වැනැසෙමු ද?

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මුද්ධි ඒකකය විසින් මූල්‍ය වංචා පිළිබඳව නිකුත් කරන ලද ග්‍රන්ථයකි

මූල්‍ය මුද්ධි ඒකකය
நிதியியல் உளவறிதல் பிரிவு
FINANCIAL INTELLIGENCE UNIT

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
இலங்கை மத்திய வங்கி
CENTRAL BANK OF SRI LANKA

**මූල්‍ය වංචා:
සැනසුම් සොයා
වැනසෙමු ද?**

**මූල්‍ය ඉදිබි ඒකකය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව**

සිතුවම්: අනුර ශ්‍රීභානු

ISBN 978-624-5917-51-8

2023 දෙසැම්බර්

හොඳින් ස්ථානයේ දී....

පාර්සල් වංචාව
පිටුව 1-2

ලොතර්සි වංචාව
පිටුව 3

භික්ෂු වංචාව
පිටුව 4

ජුම වංචාව
පිටුව 5-6

නාණ්ඩා/ සේවා
වංචාව
පිටුව 7-8

වාර්ගික
සාප්පු සවාර් (online
shopping) සහ
ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම්
(payment app) වංචාව
පිටුව 9-10

අත් වෙස් ගැනීම/
අනන්‍යතා සොරකම
පිටුව 11-12

අප්‍රකාශිත
විද්‍යුත් මුදල්
(Cryptocurrency)
වංචාව
පිටුව 13

පාර්සල් වංචාව

අමල් යනු පෞද්ගලික සමාගමක රැකියාව සිදු කරන, වයස අවුරුදු 30ක පුද්ගලයෙකි. ඔහු කුලී නිවසක වාසය කරන, සාමාන්‍ය ආදායම් උපයන්නෙකි. දිනක අමල්ගේ දුරකථනයට කෙටි පණිවුඩයක් ලැබේ.

ඔබේ පාර්සලය තැපෑලේ කාර්යාලය වෙත යවා ඇත!!! කරුණාකර XXXXXX වෙත රු. 30,000ක් ගෙවා එය නිමි කරගන්න

හම්මි!
මම කොහොමද එච්චර ලොකු තනි පාර්සලයක් දිනලා තියෙන්නේ? ඒ මම සෙල්ලම් කරපු ඔන්ලයින් ක්ලීඩ්වලින් ද? හැත්තම් ඒ මට දැන් මතක නැති තරගයක් සඳහා අයදුම් කළ නිසාද? එයාලා මට රු.30,000ක් තැන්පත් කරන්න කිව්වා. මට මගේ වැටුප හම්බවුණොත් ඊයේ. මම මේකට තැන්පත් කරලා බැලුවා නම් හරි. මට මේ පාර්සලේ ලැබුණොත් ගෙදර සැකසීමේලේ ඉන්න පුළුවන්

තම පාර්සලය ලැබෙනැයි අපේක්ෂා කරමින් අමල් රු. 30,000ක් තැන්පත් කරයි. ඔහු සැබවින් ම පාර්සලයක් දිනා ඇති බවට ඔහුට විශ්වාස බැවින්, ඔහු එය තහවුරු කර ගැනීමට ඇමතුමක් ලබා ගැනීම හෝ කෙටි පණිවුඩයක් යොමු කිරීම සිදු නොකරයි.

මට මේ තැන්ග මගේ යාළුවෝ ළඟ ඉන්න වෙලාවක ලැබුණෙ හැත්තම් හොඳයි. ඔවුන් මට පාර්සලය ඉක්මනින් එවයි කියලා මං හිතනවා. ඒත්, පාර්සලය ලොකුයි නම්, මට එක ලැබෙනන සතියක් විතර ගත වෙයි. හොඳම දේ බලාගෙන ඉන්න ඒකයි.

හම්මි!
 සති දෙකකුත් ගත
 වුණා. පාර්සලය එන පාටක් නැහැ,
 දුරකථන අංකය වැඩ කරන්නෙත්
 නැහැ. මාව රවට්ටුවත් දෑ?? මට සලලි
 තැන්පත් කරන්න කලින් හොයලා
 බලන්න තිබුණා

**පාර්සල් වංචාවෙහි ප්‍රධාන
 ලක්ෂණ**

1. ඔබ අගනා රතුව, ස්වර්ණාභරණ හෝ මුදල් පාර්සලයක් දිනා ඇති බව ඔබ වෙත දන්වමින් කෙටි පණිවුඩයක්, දුරකථන ඇමතුමක් හෝ ඊමේල් පණිවුඩයක් ලැබීම. මෙම පණිවුඩය සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාකරණමය දෝෂ සහිත වන අතර, පාර්සලය තුළ වටිනා බඩබාහිර ආදිය බහා ඇති ආකාරයේ ඡායාරූප ඒ සමග එවනු ලැබේ.
2. හැකි තාක් ඉක්මනින් පාර්සලය හිමි කර ගැනීමට මුදල් තැන්පත් කරන මෙන් ඉල්ලා සිටීම.

ලොතරැයි වංචාව

25 නැවැත්වූ රංග, රජයේ ආයතනයක සේවය කරන පුද්ගලයෙකි. ඔහු ඔහුගේ විවාහ උත්සවය සඳහා සුදානම් වෙමින් සිටින අතර, ඔහු BMW රථයක් දිනා ඇති බවට පවසමින් දිනක් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙහි BMW ආයතනයෙන් ඔහුට විද්‍යුත් තැපෑල පණිවුඩයක් ලැබේ.

BMW ජයග්‍රාහක
2023, ජනවාරි 01, පෙ.ව. 10.13
BMWannuallottery@gmail.com විසින්
ranga@gmail.com වෙත
හිතවත් රංග,
ඔබ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙන් රු. මිලියන 1.5ක වටිනා අති නවීන BMW රථයක් දිනා ඇති බව අපි සතුටින් දන්වා සිටිමු. වැඩි විස්තර සඳහා, **david@gmail.com** යන විද්‍යුත් තැපෑල ලිපිනය ඔස්සේ අපගේ ශ්‍රී ලංකා නියෝජිතයා වන ඩේවිඩ් මහතා කරුණාකර සම්බන්ධ කර ගන්න.

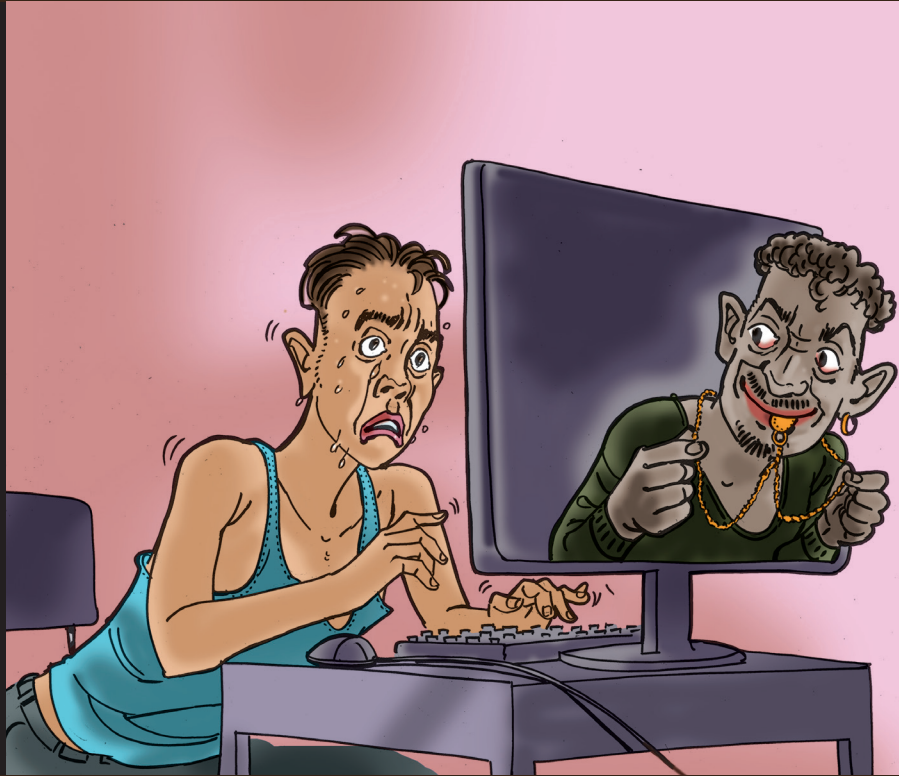
රංග තවමත් වාහන ණයක් සඳහා සුදුසුකම් ලබා නොමැති හෙයින්, ඔහු සතුටින් ඉපිලී ගියේය. ඔහුට මෙය සිහිනයක් සැබෑ වුවක් මෙහි. ඔහු මහත් වුවමනාවෙන් ඩේවිඩ් වෙත ප්‍රතිචාර දක්වන අතර, පහත පිළිතුරු ඔහු වෙත ලැබේ.

BMW ජයග්‍රාහක
2023, ජනවාරි 01, පෙ.ව. 11.30
david@gmail.com විසින්
ranga@gmail.com වෙත
හිතවත් රංග,
ඔබගේ කඩිනම් ප්‍රතිචාරයට බොහෝම ස්තූතියි. අප එය නැව්ගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ යෙදී සිටින්නෙමු. xxx xxx යන බැංකු ගිණුම් අංකයට නවී ගාස්තු ලෙස රු. 120,000ක් තැන්පත් කරන්න.
2023, ජනවාරි 06, ප.ව. 02.44
ඔබේ BMW රථය ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇත. එය නිෂ්කාශනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙහි රැඳී සිටියි. කරුණාකර නිෂ්කාශන ගාස්තු ලෙස රු. 100,000ක් තැන්පත් කරන්න.
2023, ජනවාරි 08, පෙ.ව. 09.15
ඔබේ BMW රථය නිෂ්කාශනය කර ඇති අතර, එය ඔබ නිවසටම ගෙන්වා දීම සඳහා ප්‍රවාහන ගාස්තු ලෙස රු. 50,000ක් ඉහත ගිණුම් අංකයට තැන්පත් කරන මෙන් කාරුණිකව දන්වා සිටිමු.

රංග BMW රථය ලබා ගැනීමට මේ වන විට රු. 300,000කට ආසන්න මුදලක් තැන්පත් කර ඇති බැවින් ඔහුට සැකසහිත බවක් හැඟෙන්නට විය. ඔහු මේ පිළිබඳව වැඩි විස්තර ලබා ගැනීම සඳහා ඩේවිඩ් වෙත විද්‍යුත් පණිවුඩයක් යොමු කරන නමුත්, කිසිදු පිළිතුරක් ඔහුට නොලැබේ.

ලොතරැයි වංචාවෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණ

- 1. ඔබ BMW රථයක් හෝ ලොතරැයි දිනුමක් දිනා ඇති බව දැනුම් දෙමින් කෙටි පණිවුඩයක්, දුරකථන ඇමතුමක් හෝ විද්‍යුත් තැපෑල පණිවුඩයක් ලැබීම.
- 2. නවී ගාස්තු, නිෂ්කාශන ගාස්තු සහ ප්‍රවාහන ගාස්තු වශයෙන් අවස්ථා කිහිපයක දී මුදල් තැන්පත් කරන මෙන් ඉල්ලා සිටීම.

රැකියා වංචාව

ඉසුරු සහ සවිති 21 වියැති සහෝදර සහෝදරියන්වේ. රැකියාවක් සඳහා විදේශ ගත වීම ඉසුරුගේ සිහිනය යි. කොවිඩ් - 19 වසංගතය හේතුවෙන් සවිතිට ඇයගේ රැකියාව මෑතක දී අහිමි වූ අතර, ඇය නිවසේ සිට වැඩ කිරීමට අවස්ථාවක් සොයමින් සිටියි. ඔවුන් දෙදෙනාම පුවත්පත් සහ වෙබ් අඩවිවල රැකියා අවස්ථා සඳහා අයදුම් කරන අතර, දිනක් සවිතිට රැකියාවක් ලබා දෙන බව පවසමින් ආයතනයකින් දුරකථන ඇමතුමක් ලැබේ.

මාව මේ රැකියාවට තෝරා ගන්නාට බොහෝම සතුටියි. ඔබ පැවසූ ලෙස, මට ගෙදර ඉඳන් වැඩ කරන්න ලැස්ටෝප් පරිගණකයකුයි අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාවයකුයි වෙන්කර ගන්න හෙට රු. 50,000ක් තැන්පත් කරන්නම්.

පැය කිහිපයකට පසු....

ඔබේ සමාගමේ විදේශ ශාඛාවල පුරප්පාඩු තියෙනවා ද? මගේ සහෝදරයාත් පීටරට රසකාවක් හොය හොයා ඉන්නෙ. මේ පුරප්පාඩුව ගැන මම එයාට කියන්නම්.

ඔබ පැවසූ ලෙස, එයාගේ ලිපිලේඛන සූදානම් කර ගන්න රු. 100,000ක් තැන්පත් කරන්න කියලා මම එයාට කියන්නම්

ඉසුරු සහ සවිති රැකියා අවස්ථා දෙකක් සුරක්ෂිත කර ගැනීමට රු. 150,000 තැන්පත් කරති. නමුත්, පසුව ඔවුන් සේවා යෝජකයා සම්බන්ධ කර ගැනීමට උත්සාහ කළ විට, කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් නොලැබේ.

ඉසුරු!
ඇයි අපේ දුරකථන ඇමතුම්වලට පිලිතුරු නැත්තේ? මම ගෙදර ඉඳන් වැඩ කරන එකයි, ඔයා පීටරට සුවපහසු ජීවිතයක් ගත කරන එකයි ගැන මම කොච්චර හීන දැක්කද? අපි මොනවද මේ කරලා තියෙන්නේ?

රැකියා වංචාවක ප්‍රධාන ලක්ෂණ

1. ආකර්ෂණීය වැටුපක් සමග රැකියා අවස්ථා ඉතා කඩිනමින් සහ පහසුවෙන් පිරිනැමීම.
2. ලැස්ටෝප් පරිගණක, සහ අන්තර්ජාල පහසුකම් හෝ විදේශගත රැකියා සඳහා ලේඛන සූදානම් කිරීම සඳහා මුදල් තැන්පත් කරන මෙන් ඉල්ලීම.

ජේම වංචාව

ඉන්දී අධිසුබෝජනෝගී දිවියක් ගත කරන, 36 හැවිරිදි ධනවත් කාන්තාවකි. ඇය සමාජ මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරිණියක වන අතර, සමාජ මාධ්‍යයෙහි ඇගේ ජීවිතය පිලිබඳ විස්තර හිතපතා ප්‍රකාශයට පත් කරන්නී ය. ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙකු වන එඩ්වඩ් සමාජ මාධ්‍යය ඔස්සේ ඉන්දී සමග මිතුරු වෙයි. ඔවුන්ගේ ආදරය දළඵලා වැඩෙන අතර, එඩ්වඩ් ඇයව විවාහ කර ගැනීමට ඔහු සතු කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරයි. ඔහු ඔහුගේ ශ්‍රී ලාංකික මිතුරකු වන සුරාජ සේවයට යොදා ගනිමින් ලංකාවේ නිවසක් සෑදීමට සැලසුම් කරයි.

එඩ්වඩ්! මගේ ආසාව අපේම කියලා ගෙයක් හදා ගන්න එක. ඉදිකිරීම පටන් ගන්න මං සුරාජගේ ගිණුමට රුපියල් මිලියනයක් තැන්පත් කරන්නම්.

සතියකට පසු...

හෙලෝ එඩ්වඩ්! සුරාජ තවත් රුපියල් මිලියනයක් ඉල්ලුවා. ඔහු ගෙදර ඡායාරූපත් මට එව්වා. මම ගෙදර දකින්න ආසයි කියලා එයාට කිව්වම එයා පොරොන්දු වුණා මට එක ලබන සතියේ පෙන්වන්න.

සති තුනකට පසු.....

හායි! ගෙදර වැඩ ඉවර කරන්න සුරාජට තව රුපියල් මිලියන 1.5ක් ඕනෙලු. වැඩ ඉවර කළාට පස්සෙ ගෙදර පෙන්වන්නම් කියලා එයා මට කිව්වා.

මාසයකින් පසු....

එඩ්වඩ්!! ඔයා ඉන්නවා ද?? සුරාජ මගේ ඇමතුම්වලට පිලිතුරු දෙන්නෙ නැහැ. මට ගෙදර බලන්න පුළුවන් කවදද කියලා අහන්න මං එයාට ඇමතුමක් දුන්නා, ඒත් කිසිම ප්‍රතිචාරයක් නැහැ. ඔයන් දැන් ඉස්සර වගේ හෙමෙයි. දැන් මගේ කෙටි පණිවුඩවලට පිලිතුරු දෙන්නෙත් නෑ.

ඉන්දී මුදල් තැන්පත් කළ පසු සුරාජ සහ එච්චච් දෙදෙනාම ප්‍රතිචාර නොදක්වයි. ඉන්දී ඇයගේ මුදල් සහ ප්‍රේමය අහිමි වූ බැවින් මානසික ආතතියට පත් වෙයි.

ප්‍රේම වංචාවක ප්‍රධාන ලක්ෂණ

1. ආගන්තුක පුද්ගලයෙකු ආදරය, ප්‍රේමය සහිත සුබෝපහෝගී ජීවිතයක් ඔබට ලබාදීමට භාරොන්දු වෙයි.
2. පෞද්ගලිකව ඔබට මුණ ගැසිය නොහැකි පරිදි විදේශිකයෙකු හෝ විදේශගතව ජීවත් වන ලාංකිකයෙකු මේ සඳහා සම්බන්ධ වීම.
3. නිවසක් මිල දී ගැනීමට, විවාහ උත්සවයක් සංවිධානය කර ගැනීමට හෝ සංක්‍රමණය වීම සඳහා මුදල් ඉල්ලීම.

හාණිඳි / සේවා වංචාව

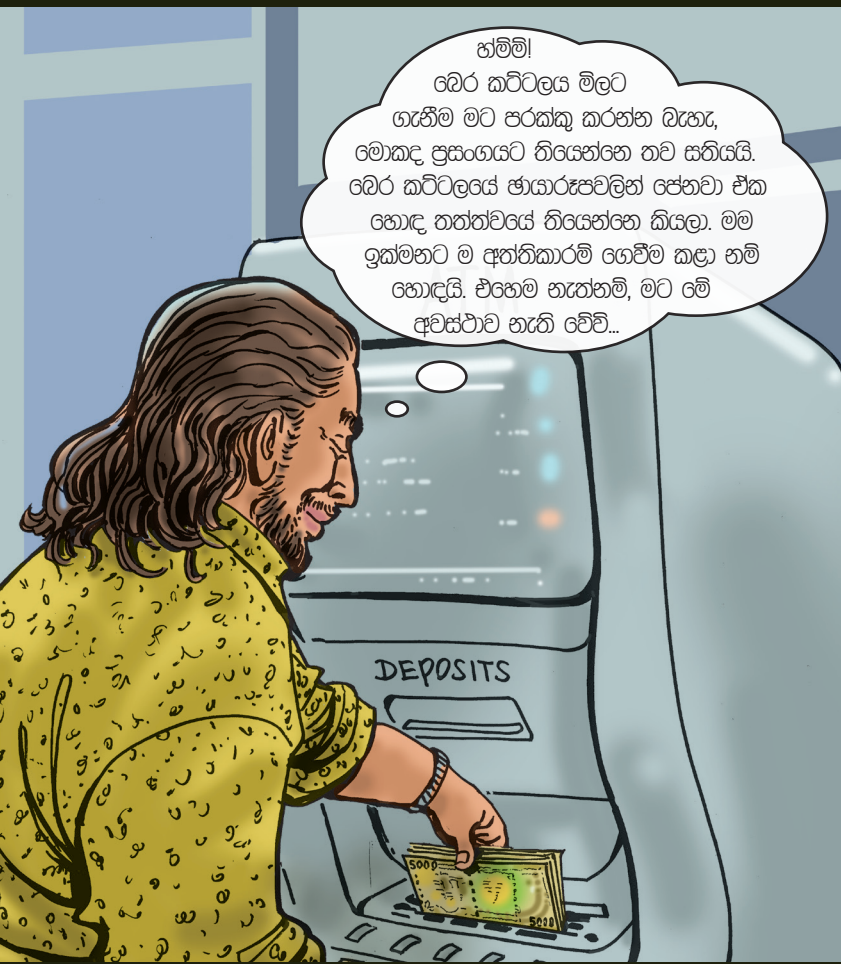
අති යනු හතලිස් හැවිරිදි සංගීතඥයෙකි. හුදු රේ ඩී ම ඔහුගේ සංගීත සංදර්ශනයක් නිබන්ධ රැඳී, ඒ සඳහා ඔහු බෙර කට්ටලයක් සොයමින් සිටින අතර ඒ පිලිබඳව ප්‍රචාරණ දැන්වීමක් ඔහුට වෙබ් අඩවියකින් හමුවේ.

මම ප්‍රචාරණ දැන්වීම මගේ අවශ්‍යතාවලට කඩිමට ගැලපෙනවා. මම ඇමතුමක් අරන් ඒ පිලිබඳ වැඩි විස්තර අහලා බලන්න ඕනේ.

හලෝ! විකිණීමට තියෙන බෙර කට්ටලයක් ගැන ඔයාගේ දැන්වීම ගැන අහන්නයි මම මේ කතා කරන්නෙ. මේ ඔයාගේ අවසන් මිල ද? මට එක මිලට ගන්න කලින් බලන්න පුළුවන් ද? අහ! බෙර කට්ටලය වෙන් කරවා ගන්න අත්තිකාරම් ගෙවීමක් විදියට මිලෙන් 25%ක් ඔයාට ඕනේ ද?

හම්මි! බෙර කට්ටලය මිලට ගැනීම මට පරකකු කරන්න බැහැ, මොකද ප්‍රසංගයට තියෙන්නෙ තව සතියයි. බෙර කට්ටලයේ ඡායාරූපවලින් ජෙනවා එක හොඳ තත්වයේ තියෙන්නෙ කියලා. මම ඉක්මනට ම අත්තිකාරම් ගෙවීම කළා හම්මි හොඳයි. එහෙම නැත්නම්, මට මේ අවස්ථාව හැකි වෙයි...

හලෝ! මම අත්තිකාරම් මුදල ගෙව්වා. කරුණාකරලා බෙර කට්ටලය අරගන්න එන්න ඕන ලිපිනය මට එවන්න.

අහි විකුණුම්කරු එවූ සථානය වෙත යයි. එය අසත්‍ය ලිපිනයක් බවත්, ඔහු රැවටී ඇති බවත් ඔහුට අවබෝධ වෙයි.

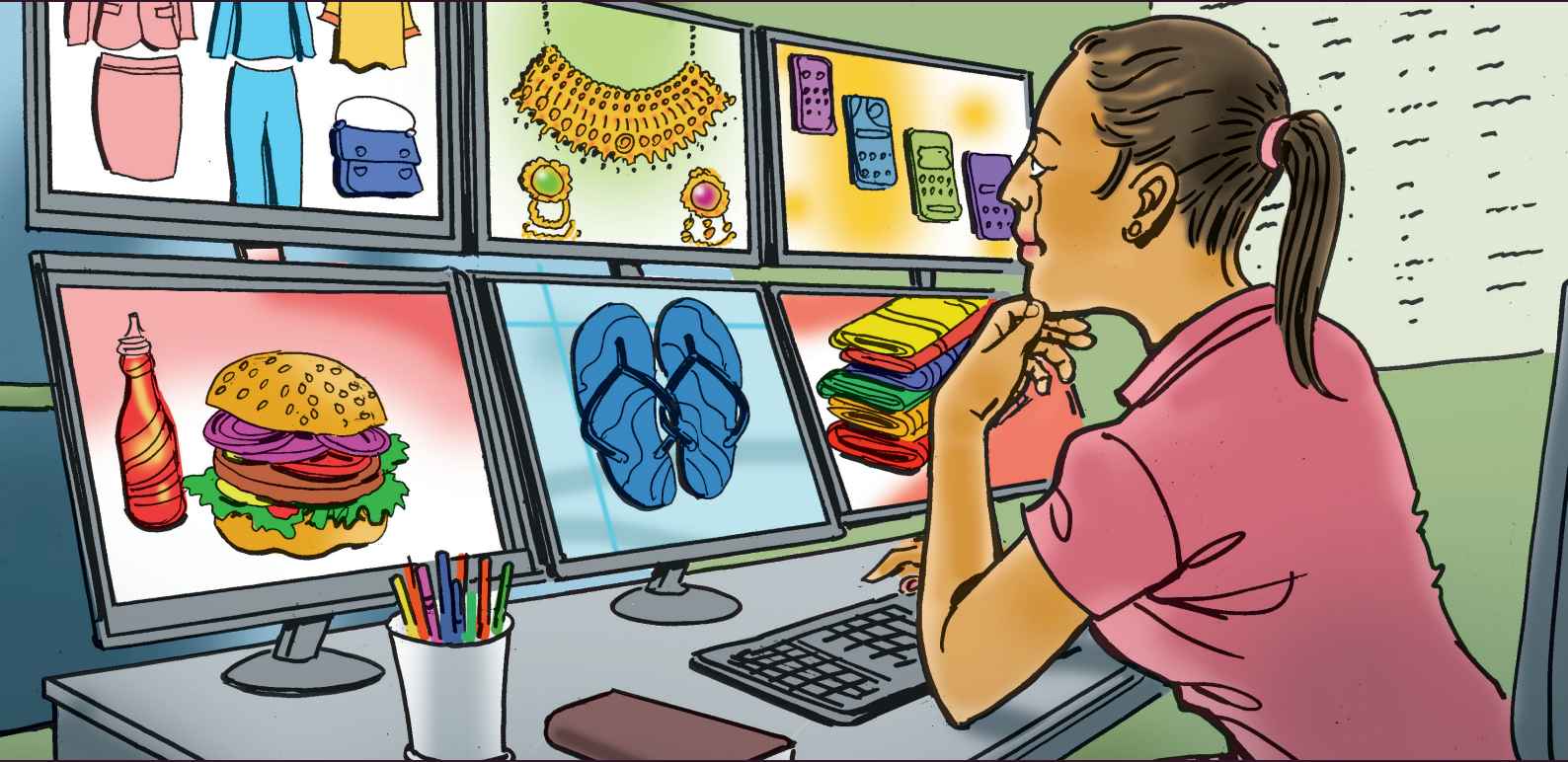

භාණ්ඩ/ සේවා වංචාවක ප්‍රධාන ලක්ෂණ

1. ඇදහිය නොහැකි, අනගි වාසි රැසක් සහිතව හෝ අඩු මිලට භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් විකිණීමට තිබීම.
2. භාණ්ඩය හෝ සේවාව වෙන් කරවා ගැනීමට අත්තිකාරම් මුදලක් ඉල්ලීම.

මාර්ගගත සාප්පු සවාරි (online shopping) සහ ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් (payment app) වංචාව

සත්‍ය යනු නිරතුරුව ම මාර්ගගත සාප්පු සවාරිවල නිරත වී සිටින 18 වියැති කාන්තාවකි. ඇය ඉතා කැමැත්තෙන් එය සිදු කරන අතර, දිනකට ඇණවුම් ගණනාවක් සිදු කරයි. ආරම්භයේ දී සත්‍යා, මාර්ගගත සාප්පු සවාරි සිදු කිරීම සඳහා ජනප්‍රිය වෙබ් අඩවි භාවිත කරයි. කාලයත් සමඟ, ඇය ඉතාමත් අවම මිල ගණන්වලට විශිෂ්ට සත්‍යාම අයිතම පිරිනමනු ලබන නව මාර්ගගත ගනුදෙනුකරුවන් සහ වෙබ් අඩවි සමඟ ඇණවුම් කිරීම ඇරඹයි.

සත්‍ය ඇයගේ මව වන 55 වියැති සුධර්මාටද මෙම මාර්ගගත සාප්පු සවාරි හඳුන්වා දෙයි. ඒත් සමඟ ම, සුධර්මා අවම මිලට සාරි මිලට ගැනීමේ දීමනාවක් දකින අතර, ඇය ඒ සඳහා ඇණවුමක් නවයි. පසු දින විකුණුම්කරු ඇයට ඇමතුමක් ලබා දී ඇණවුම් සඳහා ගෙවීම් සිදු කිරීමට පහසු ක්‍රමයක් ඇති බවත්, ඇයගේ ගිණුම් අංකය, පෞද්ගලික විස්තර සහ ඇය වෙත ලැබුණු පෞද්ගලික හඳුනා ගැනීමේ අංකය (OTP) ඉල්ලා සිටියි. සුධර්මා දෙවරක් නොසිතා එය ලබා දෙයි.

සති කිහිපයකට පසුව, සුධර්මා වෙත තම බැංකුවෙන් දුරකථන ඇමතුමක් ලැබෙන්නේ ගනුදෙනුකරුවන් කිහිපදෙනෙකු ඇයගේ ගිණුම පිළිබඳ ව බැංකුව වෙත පැමිණිලි කර ඇති බව පවසමින්. ඇය ඉතා ඉක්මනින් බැංකුව වෙත යන අතර, එහි දී ඇයගේ බැංකු ගිණුම ගෙවීම් යෙදවුමකට සම්බන්ධ කර ඇති බවත්, වෙනත් පුද්ගලයන් එම ගිණුම වංචා කිහිපයක් ඇතුළුව විවිධ අරමුණු සඳහා මෙහෙයවා ඇති බවත් ඇයට වැටහෙයි.

එක් සමඟ ම, සහසා සුධර්මා වෙත දුරකථනයෙන් අමතා, ඇය විසිතුරු අයිතම මිල දී ගැනීමට සිදු කළ ඇණවුම් තවමත් නොලැබුණු බවට පැමිණිලි කරයි.

මාර්ගගත සාප්පු සචාරි සහ ගෙවීම් ජංගම යෙදවුම් වංචාවක ප්‍රධාන ලක්ෂණ

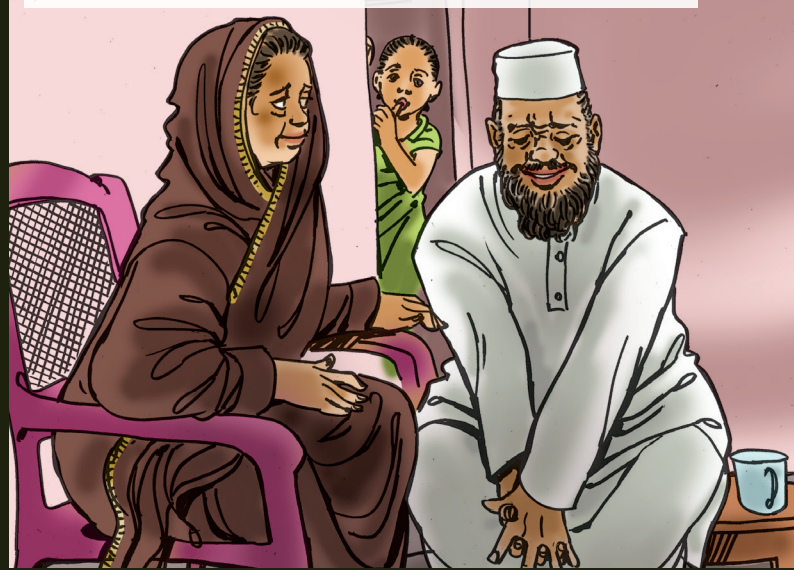
1. ඉතාමත් අවම මිල ගණන්වලට විශිෂ්ට සන්නාමවලින් යුත් අයිතම පිරිනැමීම.
2. විදේශ රටවල් පදනම් කරගත් ව්‍යාපාර සහ එහි විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳව සීමිත තොරතුරු ඇති නව මාර්ගගත වෙළෙඳසැල් භාවිතා කිරීම.
3. ලුහුබැඳීමට සහ අවලංගු කිරීමට අසීරු ක්‍රිප්ටෝ මුදල් වැනි ක්‍රමවේදවලින් ගෙවීම් සිදු කරන මෙන් ඉල්ලීම.
4. එක් වරක් පමණක් යොදන මුර පදය / පෞද්ගලික හඳුනා ගැනීමේ අංකය (OTP/PIN) වැනි රහසිගත මූලය තොරතුරු ඉල්ලා සිටීම.

අන් වෙස් ගැනීම/ අනන්‍යතා සොරකම

ගෘහණියක වන ගානිමා හම් සිය බිරිඳ සමග දිවි ගෙවන මොහොමඩ් 62 හැවිරිදි විශ්‍රාමිකයෙකි. ඔවුන්ගේ එකම ආදායම් මාර්ගය මොහොමඩ්ගේ විශ්‍රාම වැටුප වන අතර, වැඩි වන උද්ධමනය අයහපත් ආකාරයෙන් ඔවුන්ට බලපා ඇත. දිනක් මොහොමඩ් පිටකොටුව ප්‍රදේශයේ භාණ්ඩ මල දී ගන්නා අවස්ථාවක දී ලාල් ඔහු වෙත ප්‍රභව වෙයි.

මගේ හම ලාල්, මං හිතනවා ඔයාට මාව මතක ඇති කියලා. ඔයා පත්‍රගිය සතියේ එළවළු වගයක ගන්න මගේ කඩේට ආවා. මම ඔයාට පොඩි යෝජනාවක් කරන්න හිතුවා, මොකද මට පේනවා ඔයා අවංක මනුෂ්‍යයෙක් කියලා. ඔයා බැංකු ගිණුමක් විවෘත කරලා බැංකුවෙන් ලැබෙන ඔකකොම ලේඛන ටික මට ගෙනත් දුන්නොත්, මට ඔයාට රු. 10,000ක් දෙන්න පුළුවන්...

මොහොමඩ් මෙම යෝජනාව පිළිබඳව සිතන අතර, ඔහුට සිය ණය වාර්තය ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් මුදල් නොමැති හෙයින්, එය හොඳ අවස්ථාවක් බවට තීරණය කරයි. ගානිමා ද මෙම යෝජනාව සමග එකඟ වන අතර, මොහොමඩ් බැංකු ගිණුම විවෘත කර, ණයපත ඇතුළුව සියලු ලේඛන ලාල් වෙත භාර දෙයි. ලාල් එම ලේඛන තහවුරු කර ගැනීමට මොහොමඩ්ගේ ජාතික හැඳුනුම්පත ඉල්ලා සිටින අතර, එදිනම එය ආපසු ලබා දෙයි

මාස දෙකකට පසු.....

ගානිමා! දැන් වේලාව රු. 10.00 යි. කවුරුන්හි දොරටු හරිටු කරනවා. කවුද මේ රු. ගෙවල්වලට එන්න?

ඇත්ත පොලිසියෙන්. මොහොමඩ්! හැ. එක වෙන්න බැහැ. මං කිසිම වංචාවක් කළේ නැහැ, මං කාවචත් රැවැරිටුවෙන් නැහැ. ඔව්. මගේ හම මොහොමඩ්, එත් මං දිවුරලා කියන්නම් මං කාටවත් වංචාවක් කරලා නැහැ. නැහැ! එක ඇත්තක් වෙන්න බැහැ...

අන් වෙස් ගැනීම/ අනන්‍යතා සොරකමෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණ

1. කිසියම් පුද්ගලයෙකු ප්‍රතිලාභ හුවමාරු කර ගැනීමට ජාතික හැඳුනුම්පත, බැංකු ගිණුම් විස්තර, හරපත්, ණයපත් වැනි ඔබේ පෞද්ගලික තොරතුරු ඉල්ලා සිටීම.
2. ඉහත තොරතුරු සොරකම් කොට හෝ කැමැත්තෙන් ලබා ගැනීම.

අප්‍රකාශිත විද්‍යුත් මුදල් (Cryptocurrency) වංචාව

සුරියා සහ චන්ද්‍ර 28 හැවිරිදි හොඳම යහළුවන්. දෙදෙනා ම තාක්ෂණයට ඉතා ඇලුම් කරන අතර, ක්‍රිප්ටෝ මුදල් ආයෝජන සඳහා විවිධ අවස්ථාවක් අත්හැරීමට සූදානම් වූහ.

චන්ද්‍ර! මේක කෙටි කාලයකින් සල්ලි ගොඩක් හොයා ගන්න හොඳ අවස්ථාවක්. අපි රු. 25,000ක් ආයෝජනය කළොත්, අපිට මාසෙකින් පොලියත් එක්ක රු. 30,000ක් හම්බ කර ගන්න පුළුවන්.

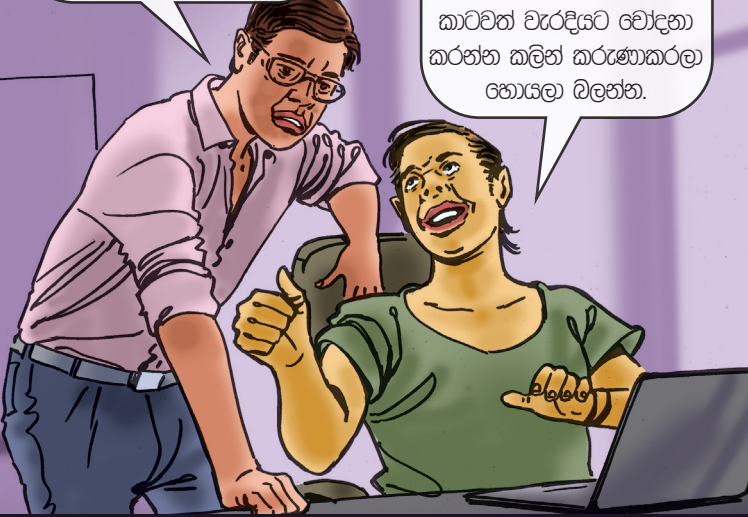
ඔව් සුරියා! අපි තවත් ආයෝජනයේ දෙදෙනෙකු හඳුන්වලා දුන්නොත්, අපිට තවත් රු. 5,000ක් උපයන්න පුළුවන්. ඒ වගේම, ඔක්කොම ඉපැයීම් තියෙන්නෙ ක්‍රිප්ටෝ මුදල්වලින්.

මිතුරෝ ආයෝජනය කරති. කෙසේ වෙතත්, සුරියාට පමණක් මාසයකින් පසුව ප්‍රතිලාභ ලැබේ.

සුරියා මට කිසිම ප්‍රතිලාභයක් ලැබුණේ නැහැ. මේක වංචාවක් කියලා මට විශ්වාසයි. මං මේ ගැන ශ්‍රී ලංකා මුදල් මුද්‍රිත ඒකකයෙන් ඇහුවා, මේ වංචාවේ ලක්ෂණ මත පදනම්ව, එයාලා කිව්වේ මේක පිරමීඩ් (pyramid) යෝජනා ක්‍රමයක් වෙන්න පුළුවන් කියලා. මේකේ තවදුරටත් ආයෝජනය කරන්න එපා. ඔයාගේ මුදල් සේරම ඔයාට හැකි වේවි.

චන්ද්‍ර! ඒත් මට පොලිය වෙලාවට ලැබුණා. ඒ වගේම මං මගේ කාර්යාලයේ යාළුවෝ දෙන්නෙකුත් හඳුන්වලා දුන්න නිසා මට කොමිස් මුදලත් ලැබුණා. මිනිස්සුන්ට අතපසු වීම් සිද්ධ වෙන්නවා. ඒයාලා ඔයාගේ පොලී ගෙවීම මඟ හැරෙන්න ඇති. ඒ නිසා කාටවත් වැරදියට වොදනා කරන්න කලින් කරන්නාකරලා හොයලා බලන්න.

මෙම ආයෝජනයේ තමන් සතු සියලු ඉපැයීම් ආයෝජනය කිරීමට එරෙහිව ඔහුගේ මිතුරාට චන්ද්‍ර උපදෙස් දීමට තැත් කරයි. එනමුත්, සුරියා ඔහුට සවන් නොදෙයි. කෙසේ වෙතත්, වසරකට පසු, සුරියාට මාසික පොලිය ලැබීම නැවතුණි. ඔහු ඔහුගේ නියෝජිතයා සම්බන්ධ කර ගැනීමට උත්සාහ කළ විට, ඒම දුරකථන අංක ප්‍රතිචාර නොදක්වයි. මෑතවත් ස්ථාපිත පිරමීඩ් යෝජනා ක්‍රමයක ආරම්භකයින් සියලු ආයෝජන සමග රටින් පළා ගොස් ඇති බවට පසු කාලීනව ඔහුට දැන ගන්නට හැකි විය...

ක්‍රිප්ටෝ මුදල් වංචාවක ප්‍රධාන ලක්ෂණ

1. මෙය ආරම්භක ආයෝජනය අතිම් කරන මූල්‍ය වංචාවක් (scam) විය හැක.
2. නැතහොත් එය දිගු කලකට පසු දුරා ගත නොහැකි අලාභයක් සිදු කරන පිරමීඩ් යෝජනා ක්‍රමයක් ද විය හැකිය.

කළ යුතු සහ නොකළ යුතු දෑ

කළ යුතු දෑ

- සැමවිටම ගෙවීම් සිදු කිරීමට පෙර ගෙවීම් විස්තර සහතික කර ගන්න.
- දැන හඳුනාගත් පාර්ශවයන් සමඟ පමණක් ආරක්ෂිතව පෞද්ගලික විස්තර බෙදා ගන්න.
- සැක සහිත හෝ හඳුනා නොගත් විද්‍යුත් තැපෑල පණිවුඩ, පණිවුඩ, අධිබැඳි (hyperlinks), උත්පතන කවුළු (pop-up windows) යනාදිය සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී ප්‍රවේශම් වන්න.
- ඕනෑම සැකසහිත මූල්‍ය ආයතනයක් සම්බන්ධව ඔබේ පවුල, වැඩිහිටියන්, සමීප මිතුරන් සහ බලධාරීන්ගේ සහාය ලබා ගන්න. එමෙන්ම ඒ පිළිබඳ අන් අය ද දැනුවත් කරන්න.
- ඔබ සංගම යෙදුම් (Apps), එක් වරක් පමණක් භාවිත කළ හැකි මුර පද (OTP), ක්ෂණික කියවීම් කේත (QR codes), ණයපත්/ බැරපත් පිළිබඳ මූල්‍ය දැනුමින් සන්නද්ධ වන්න.
- මූල්‍ය ලොව තුළ තිබෙන නවීනතම ධනාත්මක සහ සෘණාත්මක ප්‍රවණතා සමඟ යාවත්කාලීන වන්න.

නොකළ යුතු දෑ

- බැංකු ගිණුම් විස්තර, ණයපත්/ බැරපත් විස්තර, එක් වරක් පමණක් භාවිත කළ හැකි මුරපද (OTPs) භාදුනන පාර්ශව වෙත ලබා නොදෙන්න.
- ජාතික හැඳුනුම්පත, ණයපත්/ බැරපත්, බැංකු පොත් යනාදී පෞද්ගලික ලේඛන ආගන්තුකයන්ට ලබා නොදෙන්න.
- පූර්ව සනාථනයකින් තොරව නොදන්නා පුද්ගලයන් වෙත ගෙවීම් සිදු කිරීම හෝ නොදැක අතේ හිඡපාදිත මිල දී ගැනීම සිදු නොකරන්න.
- සමාජ මාධ්‍යයන් ඔස්සේ පමණට වඩා පෞද්ගලික තොරතුරු බෙදා නොගන්න.
- නොදන්නා/ සැකසහිත සබැඳි (links) සහ විද්‍යුත් තැපෑල පණිවුඩ ක්ලික්/ විවෘත නොකරන්න.
- වගකීමකින් තොරව, නොසැලකිලිමත් ලෙස ක්‍රියා නොකරන්න.

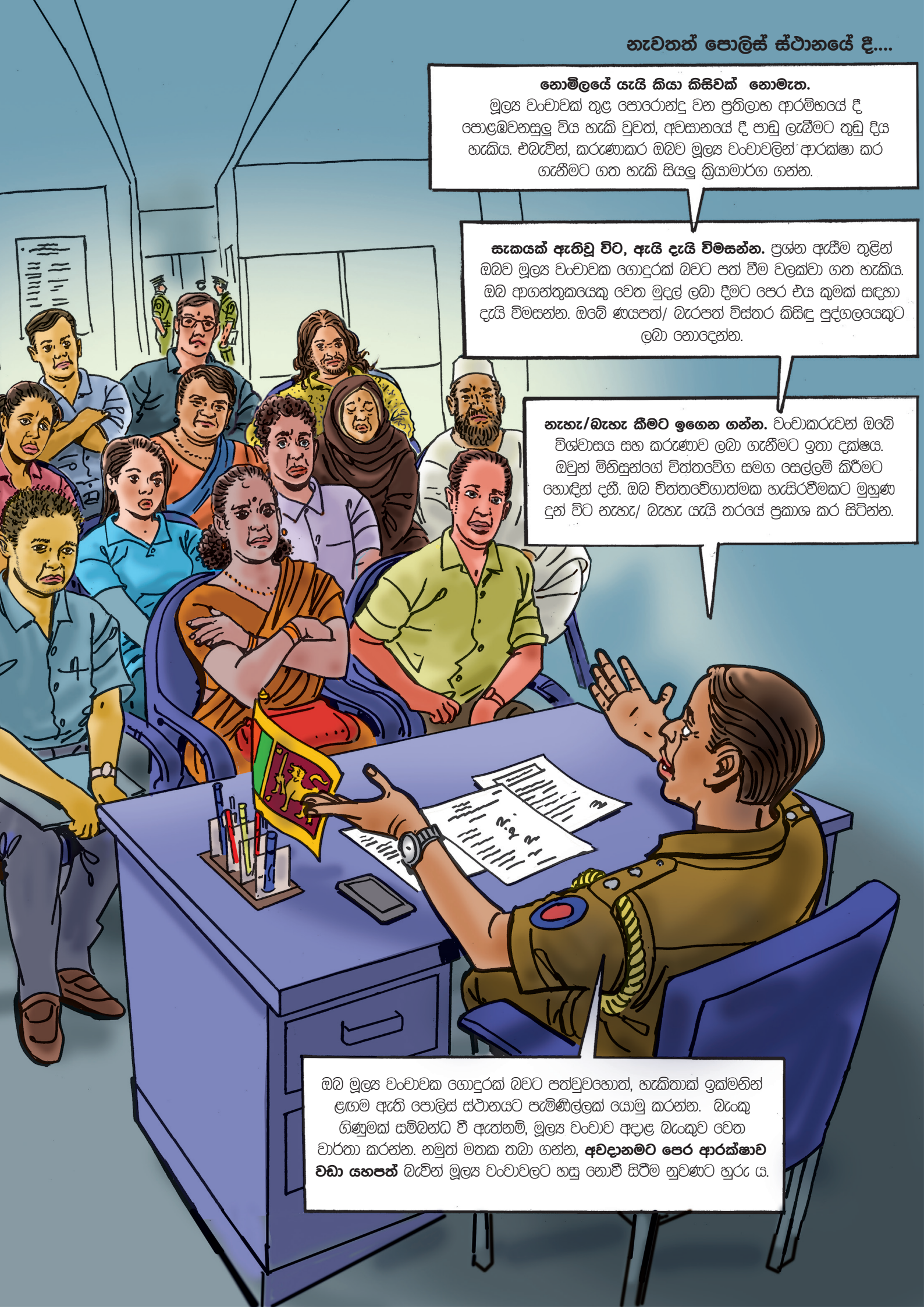
නොමිලයේ යැයි කියා කිසිවක් නොමැත.

මූල්‍ය වංචාවක තුළ පොරොන්දු වන ප්‍රතිලාභ ආරම්භයේ දී පොළඹවනසුලු විය හැකි වුවත්, අවසානයේ දී පාඩු ලැබීමට තුඩු දිය හැකිය. එබැවින්, කරුණාකර ඔබව මූල්‍ය වංචාවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට ගත හැකි සියලු ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

සැකයක් ඇතිවූ විට, ඇයි දැයි විමසන්න. ප්‍රශ්න ඇසීම තුළින් ඔබව මූල්‍ය වංචාවක ගොදුරක් බවට පත් වීම වලක්වා ගත හැකිය. ඔබ ආගන්තුකයෙකු වෙත මුදල් ලබා දීමට පෙර එය කුමක් සඳහා දැයි විමසන්න. ඔබේ ණයපත්/ බැරපත් විස්තර කිසිදු පුද්ගලයෙකුට ලබා නොදෙන්න.

නැතැ/බැතැ කීමට ඉගෙන ගන්න. වංචාකරුවන් ඔබේ විශ්වාසය සහ කරුණාව ලබා ගැනීමට ඉතා දක්ෂය. ඔවුන් මිනිසුන්ගේ විත්තවේග සමඟ සෙල්ලම් කිරීමට හොඳින් දැනී. ඔබ විත්තවේගාත්මක හැසිරවීමකට මුහුණ දුන් විට නැතැ/ බැතැ යැයි තරයේ ප්‍රකාශ කර සිටින්න.

ඔබ මූල්‍ය වංචාවක ගොදුරක් බවට පත්වුවහොත්, හැකි තාක් ඉක්මනින් ළඟම ඇති පොලිස් ස්ථානයට පැමිණීමට යොමු කරන්න. බැංකු ගිණුමක් සම්බන්ධ වී ඇත්නම්, මූල්‍ය වංචාව අදාළ බැංකුව වෙත වාර්තා කරන්න. නමුත් මතක තබා ගන්න, **අවදානමට පෙර ආරක්ෂාව වඩා යහපත්** බැවින් මූල්‍ය වංචාවලට හසු නොවී සිටීම හුවණට හුරු ය.

ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ පණිවුඩයකි

මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වන අපි ඔබේ මූල්‍යයන්හි සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීමට කැපවී සිටින්නෙමු. මෑතක දී, පුද්ගලයන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් මත දැඩි බලපෑමක් එල්ල කරන විවිධ මූල්‍ය වංචාවල ඉහළ යෑමක් අපට නිරීක්ෂණය විය. මෙම වංචා පිළිබඳ ඔබව දැනුවත් කර, එවැනි වංචාවලට ඔබ ගොදුරු වීමෙන් වළකවා ඔබව ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවශ්‍ය දැනුමෙන් සන්නද්ධ කිරීම අපගේ යුතුකම වේ.

ඔබ වෙහෙසී උපයා ගත් මුදල කැප කිරීමට පෙර, ඔබේ ආයෝජන තීරණ මොහොතකට හෝ යළි සලකා බලන්න. මෙම යෝජනා ක්‍රමවල ආයෝජනය කිරීමට පෙර ඒවායෙහි හිතනතුකුලභාවය මැනවින් විමර්ශනය කර බැලීම වැදගත් වේ.

ඔබව ආරක්ෂා කර ගැනීමට පොදු උපදෙස් කිහිපයක්:

- දැනුවත්ව සිටින්න:** පොදු මූල්‍ය වංචා සහ ඒවායෙහි ලක්ෂණ පිළිබඳ ව දැනුවත් ව සිටින්න. දැනුම ඔබේ හොඳම ආරක්ෂාවයි.
- සහයාපනය කරන්න:** සහයාපනය කරන්න: සහයාපනය කරන්න: සැම විටම යම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමට හෝ ගෙවීමක් සිදු කිරීමට පෙර දීමනා, නිෂ්පාදිත හෝ සේවාවන්හි හිතනතුකුලභාවය තහවුරු කර ගන්න.
- පෞද්ගලික තොරතුරු ආරක්ෂා කරගන්න:** කිසි විටෙකත් හාඳුනන පුද්ගලයන් හෝ ආයතන සමඟ පෞද්ගලික හෝ මූල්‍ය තොරතුරු හුවමාරු කර නොගන්න. හිතනතුකුල ආයතන මෙවැනි තොරතුරු ඉල්ලා නොසිටිනු ඇත.
- ආරක්ෂාකාරී ගෙවීම් ක්‍රම භාවිත කරන්න:** මාර්ගගත ගනුදෙනු සිදු කිරීමේ දී, ආරක්ෂාකාරී සහ පිළිගත් ගෙවීම් ක්‍රම පමණක් භාවිත කරන්න. හාඳුනන ගනුදෙනු සඳහා වයර් හුවමාරු (wire transfer) හෝ පෙරගෙවුම් කාඩ්පත් භාවිතයෙන් වළකින්න.
- ඔබේ සහජ බුද්ධිය විශ්වාස කරන්න:** යමක් ඇදහිය නොහැකි ආකාරයෙන් හොඳ යැයි පෙනී යන්නේ නම් හෝ සැක මතු වන්නේ නම්, ඔබේ සහජ බුද්ධිය විශ්වාස කර වැඩිදුරටත් විමර්ශනය කරන්න.
- සැක කටයුතු ක්‍රියාකාරකම් වාර්තා කරන්න:** සිදු විය හැකි වංචාවක් පිළිබඳ ඔබට දැන ගැනීමට ලැබුණේ නම් හෝ ඔබ දැනටමත් වංචාවක් ගොදුරු කර ගත්හොත්, ඒ බව ප්‍රභව ඇති පොලීසිය, අදාළ බැංකුව හෝ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වැනි බලධාරීන් වෙත වාර්තා කරන්න.
- අන් අය දැනුවත් කරන්න:** මෙම තොරතුරු ඔබේ මිතුරන්ගේ සහ පවුලේ සුරක්ෂිත බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ඔවුන් සමඟ බෙදා ගන්න.

ඔබේ මූල්‍ය සුරක්ෂිතභාවය අපට අතිශය වැදගත් වේ. අවධානයෙන් සහ දැනුවත්භාවයෙන් සිටීම මගින් ඔබට ඔබත් ඔබේ ආදරණීයයන් ද මෙම මූල්‍ය වංචාවලට ගොදුරු වීමෙන් වළකවා ගත හැකියි. කරුණාකර ඔබට යම් ගැටලුවක් ඇත්නම් හෝ සහායක් අවශ්‍ය වන්නේ නම්, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය හෝ ප්‍රභව ඇති පොලීසි ස්ථානය ඇමතීමට පසුබට නොවන්න.

ඒකව, සියලුදෙනා උදෙසා වඩාත් ආරක්ෂාකාරී මූල්‍ය පරිසරයක් ගොඩනගා ගනිමු.

ඇමතුම් විස්තර

දුරකථන අංකය: +94112 477509 (ස්ථාවර), +94765 200290 (WhatsApp)

විද්‍යුත් තැපෑල : dfiu@cbsl.lk

ලිපිනය : මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව,
අංක 30, ජනාධිපති මාවත, කොළඹ 01.

වෙබ් අඩවිය : www.fiusrilanka.gov.lk

